

ประเทศไทยกับวันที่กาสิโนถูกกฎหมาย: อาจได้ไม่คุ้มเสีย

“แม้กาสิโนถูกกฎหมายจะดึงดูดการลงทุนและสร้างรายได้จำนวนมากให้กับรัฐ แต่อาจส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางรายได้ที่กระจุกตัวอยู่ในกลุ่มกาสิโน กระทั่งการหนี้สินครัวเรือน สร้างปัญหาจากการเสพติดการพนัน รวมทั้งนำมาซึ่งการเติบโตของธุรกิจผิดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพนันและการฟอกเงิน

บทนำ

เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2568 นายกรัฐมนตรี แพทองธาร ชินวัตร ได้แถลงผลการประชุม ครม. ว่า ที่ประชุมได้เห็นชอบหลักการร่าง พ.ร.บ.การประกอบธุรกิจสถานบันเทิงครบวงจร (Entertainment Complex) ตามที่กระทรวงการคลังเสนอ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มการท่องเที่ยวในประเทศ ส่งเสริมการลงทุนในประเทศ และแก้ปัญหาการพนันที่ผิดกฎหมายในปัจจุบัน¹

ธุรกิจสถานบันเทิงครบวงจร ความจริงก็คือ “สถานกาสิโน” (Casino Complex) ซึ่งมีทั้งโรงแรม ร้านอาหาร ร้านค้าแบรนด์หรู สวนสนุก และกิจกรรมบันเทิงต่างๆ ดังเช่น ลาสเวกัส และมาเก๊า นั่นเอง แม้ว่า นายจิรายุ ห่วงทรัพย์ โฆษกสำนักนายกรัฐมนตรี จะแถลงเพิ่มว่า สัดส่วนของกาสิโนจะมีเพียง 10% เท่านั้น ที่เหลือจะเป็นเอนเตอร์เทนเมนต์และศูนย์ท่องเที่ยวครบวงจรที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้จำนวนมาก เช่น การจัดประชุม การจัดนิทรรศการระดับโลก การจัดคอนเสิร์ต สวนน้ำ สวนสนุก ในรูปแบบสมัยใหม่

อย่างไรก็ตาม นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มีความเห็นว่า หลักการทำกฎหมายของรัฐบาลต้องยึดนโยบายรัฐบาลเป็นหลัก แต่ร่างกฎหมายที่กระทรวงการคลังเสนอ ร่างขึ้นตามข้อสังเกตของคณะกรรมการในสภาผู้แทนฯ เป็นหลัก โดยพูดถึงเฉพาะเอนเตอร์เทนเมนต์คอมเพล็กซ์ จึงแตกต่างนโยบายรัฐบาลที่เน้นในเรื่องสถานที่ที่มนุษย์สร้างขึ้น หรือที่เรียกว่า Man-made destination ซึ่งน่าจะเป็นรีสอร์ทขนาดใหญ่ มีทั้งสนามกอล์ฟ สถานบันเทิง ดังเช่นในต่างประเทศ โดยมีที่พักสำหรับครอบครัว มีสวนน้ำและสวนสนุกสำหรับเด็ก

ไทยกับการถูกโอบล้อมด้วยกาสิโนจากเพื่อนบ้าน

หากใครมีโอกาสเดินทางไปยังบริเวณเขตชายแดนไทย-เมียนมาที่ อ.แม่สอด จ.ตาก ผังไทยเป็นหมู่บ้านแบบดั้งเดิมตั้งเรียงรายในรูปแบบวิถีชีวิตของคนชนบท ในขณะที่มองข้ามแม่น้ำเมยไปยังฝั่งเมียนมาจะพบกลุ่มตึกอาคารขนาดใหญ่ที่ในยามค่ำคืนฉายแสงสีสว่างไสวไปทั่วอาณาบริเวณ หรือที่รู้จักกันในชื่อ ‘ชเว โก๊กโก’ (Shwe Kokko) ซึ่งเป็นเมืองและสถานบันเทิงแบบครบวงจร ที่ลงทุนโดยกลุ่มทุนจีน ภายในนั้นมีทั้งโรงแรม กาสิโน สนามกีฬาและโครงสร้างพื้นฐาน ที่สำคัญยังเป็นแหล่งชุกช่อนอาหารการมั่วสุมขนาดใหญ่แห่งหนึ่งในโลกไว้ กลายเป็นภัยคุกคามที่มาเคาะประตูอยู่หน้าบ้านประเทศไทย² นอกจากนี้ ทางฝั่งตะวันตกแล้ว ทางฝั่งตะวันออกของไทยก็มีสถานกาสิโนจำนวนมากในกัมพูชา ที่เมืองปอยเปต (Poipet) ตั้งอยู่บริเวณชายแดน อ.อรัญประเทศ จ.สระแก้ว จ.เกาะกง (Koh Kong) ตั้งอยู่ติดชายแดน จ.ตราด ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือในฝั่งลาว ก็มีกาสิโนที่ สะหวันนะเขต (Savannakhet) ตรงข้าม จ.มุกดาหาร ซึ่งนักพนันชาวไทยนิยมเดินทางผ่านสะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่ 2 ส่วนทางภาคเหนือ ติดชายแดนเชียงรายที่สามเหลี่ยมทองคำ ก็มีกาสิโนขนาดใหญ่ที่ เมืองบ่อแก้ว (Bokeo) ในลาว นอกจากนี้ที่เมืองท่าขี้เหล็ก (Tachileik) ในเมียนมา ตรงข้าม อ.แม่สาย จ.เชียงราย ก็มีกาสิโนเช่นกัน และยังมีการกาสิโนขนาดใหญ่ ที่เมืองลา (Mong La) ในรัฐฉาน ใกล้ชายแดนจีนและไทยอีกด้วย โดยเป็นศูนย์กลางการพนันในพื้นที่เขตปกครองพิเศษที่กฎหมายเมียนมามีการผ่อนปรนให้

การเกิดขึ้นของกาสิโนจำนวนมากที่ล้อมประเทศไทยทุกทิศทาง ทำให้นักพนันชาวไทยจำนวนมากเดินทางไปเล่นพนันในประเทศเพื่อนบ้าน โดยศูนย์วิจัยและพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหาการพนัน (2566) ได้ประเมินว่า ในปี 2565-2566 นักพนันชาวไทยใช้จ่ายไปกับการเล่นการพนันในประเทศเพื่อนบ้าน เป็นมูลค่ารวม 150,000-200,000 ล้านบาท/ปี

ทางด้านฝ่ายการเมืองได้มีความเคลื่อนไหวเพื่อศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาการพนันผิดกฎหมาย และ ความเป็นไปได้ของการเปิดสถานกาสิโนตามกฎหมายในประเทศไทยเป็นเวลาหลายปี จนในที่สุดเมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2567 สภาผู้แทนราษฎรได้มีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติการศึกษารายงานการศึกษาคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาการศึกษาการเปิดสถานบันเทิงครบวงจร (Entertainment Complex) เพื่อแก้ปัญหาการพนันผิดกฎหมายและเพื่อประโยชน์ด้านเศรษฐกิจของประเทศ³

ร่าง พ.ร.บ. สถานบันเทิงครบวงจร

ย้อนกลับไปได้ตั้งแต่ปี 2558 พล.ต.อ.สมยศ พุ่มพันธุ์ม่วง ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ณ ขณะนั้น ได้ออกมาสันนิบาตให้รัฐบาลเปิดบ่อนกาสิโนเสรีเพื่อแก้ปัญหาการพนันผิดกฎหมาย แต่ก็ถูกขัดขวางโดย พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและไม่เห็นด้วยกับแนวคิดดังกล่าว⁴ แต่ฝ่ายการเมืองก็ได้มีความเคลื่อนไหว ในการผลักดันนโยบายกาสิโนเสรีเป็นระยะๆ จนมีการตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาการศึกษาการเปิดสถานบันเทิงครบวงจรเพื่อศึกษาในเรื่องนี้ และมีการลงมติรับรองรายงานดังกล่าวในเวลาต่อมา ในปี 2567 รัฐบาลพรรคเพื่อไทยซึ่งนำโดย นางสาวแพทองธาร ชินวัตร ได้หยิบยกนโยบายสถานบันเทิงครบวงจรฯ มาเป็นนโยบายวาระเร่งด่วน โดยอ้างว่าการนำเศรษฐกิจนอกระบบภาษีและเศรษฐกิจใต้ดินที่คาดว่าจะมีมูลค่าสูงกว่า 50% ของ GDP เข้าสู่ระบบภาษี จะทำให้รัฐบาลสามารถนำรายได้ส่วนนี้ไปจัดสรรสวัสดิการด้านการศึกษา สาธารณสุขและสาธารณูปโภค รวมทั้งอุดหนุนค่าใช้จ่ายขั้นพื้นฐานของประชาชน⁵

ต่อมากระทรวงการคลัง ได้เสนอร่างกฎหมายเปิดสถานบันเทิงครบวงจรเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี (ครม.) จนนำมาซึ่งมติ ครม.เห็นชอบหลักการ ร่าง พ.ร.บ.การประกอบธุรกิจสถานบันเทิงครบวงจร เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2568 โดยก่อนหน้านี้ที่ประชุม ครม. ได้มีมติเห็นชอบร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตพื้นที่เพื่อการอนุญาตให้ตั้งสถานบริการในท้องที่จังหวัดระยอง (ฉบับที่ ...) พ.ศ. จำนวน 2,662 ไร่ ในพื้นที่เมืองการบินภาคตะวันออก (EECo) อ.บ้านฉาง โดยอ้างว่าได้ดำเนินการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ซึ่งส่วนใหญ่เห็นด้วยกับโครงการดังกล่าว⁷ โดยเป็นที่คาดหมายว่า พื้นที่ดังกล่าวอาจเป็นพื้นที่เป้าหมายหนึ่งของสถานบันเทิงครบวงจร

ภายใต้สาระสำคัญของร่าง พ.ร.บ.สถานบันเทิงครบวงจรฯ ได้ให้คำนิยามสถานบันเทิงครบวงจร⁸ ตามมาตรา 3 โดยกำหนดให้เป็นสถานที่รวมสถานบันเทิงหลายประเภทในพื้นที่เดียวกัน เช่น ห้างสรรพสินค้า โรงแรม สนามกีฬา สวนสนุก ร้านอาหาร ไนท์คลับ พื้นที่ส่งเสริมสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) เป็นต้น โดยต้องมีอย่างน้อย 4 ประเภทกิจการและอาจมีกิจการอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการนโยบายฯ กำหนด ร่วมกับกาสิโน โดยจะมีคณะกรรมการนโยบายสถานบันเทิงครบวงจร 9 คน เป็นผู้พิจารณา กำหนดจำนวนใบอนุญาต และพื้นที่ประกอบธุรกิจสถานบันเทิงครบวงจร รวมทั้งหลักเกณฑ์วิธีการ เงื่อนไข การให้สินเชื่อแก่ผู้เข้าเล่นหรือเข้าพนัน และอื่นๆ ตามที่กฎหมายกำหนด⁹

มติของสภาผู้แทนฯ ดังกล่าว ทำให้นักวิชาการ 99 คน ได้ร่วมกันออกแถลงการณ์คัดค้าน โดยให้ความเห็นว่า ในทางเศรษฐศาสตร์ การพนันไม่ถือเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ก่อให้เกิดผลผลิต และในทาง การแพทย์การอยู่ในสถานพนันเป็นเวลาต่อเนื่องครั้งละนานๆ กับกิจกรรมพนันที่รู้ผลแพ้-ชนะรวดเร็ว จะมีผลต่อการกระตุ้นอารมณ์ให้เกิดการเล่นพนัน จนเกินขีดความเหมาะสม และนำมาสู่การเป็นผู้เสพติดการพนัน รวมทั้ง ในทางการบังคับใช้กฎหมาย กิจกรรมการพนันสามารถถูกใช้เป็น ช่องทางการฟอกเงินของธุรกิจผิดกฎหมาย รวมทั้งเป็นช่องทางทำมาหากินของเจ้าหน้าที่รัฐหรือนักการเมืองที่ทุจริตคอร์รัปชัน⁴

จะเห็นได้ว่า นโยบายเรื่องกาสิโนเป็นนโยบายที่มีการต่อสู้ทางความคิดและผลประโยชน์อย่างเข้มข้นของกลุ่มต่างๆ ในสังคม และอาจส่งผลกระทบต่อทั้งบวกและลบได้ในวงกว้าง บทความนี้จะอภิปรายถึงข้อดี ข้อเสียของกาสิโน การถอดบทเรียนจากกาสิโนตามกฎหมาย ในประเทศเพื่อนบ้าน และสะท้อนมุมมองเชิงนโยบายของฝ่ายต่างๆ เพื่อให้ประชาชนไทยมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายบนฐานข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจอย่างเพียงพอ

หลักเกณฑ์การดำเนินการ มีรายละเอียด ดังนี้¹⁰

- 1 ผู้รับใบอนุญาตต้องเป็นบริษัทหรือบริษัทมหาชน ซึ่งจดทะเบียนในไทยและมีทุนชำระแล้วมากกว่า 10,000 ล้านบาท
- 2 ใบอนุญาตมีระยะเวลา 30 ปี และต่ออายุได้คราวละไม่เกิน 10 ปี
- 3 สำหรับการเข้าใช้บริการกาสิโนมีบัญชีรายชื่อต้องห้าม โดยห้ามบุคคลต่างๆ เข้า เช่น บุคคลอายุต่ำกว่า 20 ปี ผู้ซึ่งสำนักงานฯ สั่งห้ามเข้า
- 4 สถานที่ตั้งและจำนวนใบอนุญาต เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา
- 5 สัดส่วนพื้นที่ของกาสิโนในเอนเตอร์เทนเมนต์คอมเพล็กซ์ และสัดส่วนของพนักงานคนไทยและต่างดาวถูกกำหนดโดยคณะกรรมการนโยบาย
- 6 ห้ามมิให้มีการพนันออนไลน์ (ห้ามเชื่อมต่อระบบเพื่อให้บุคคลที่อยู่ภายนอกกาสิโนเข้าเล่นหรือเข้าพนันได้)
- 7 ห้ามโฆษณา โชว์นา ประชาสัมพันธ์ หรือจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายเกี่ยวกับกาสิโน เว้นแต่จะเป็นไปตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการบริหารประกาศกำหนด

ประเภทธุรกิจที่อนุญาตตามบัญชีแนบท้าย พ.ร.บ.กำหนดประเภทธุรกิจสถานบันเทิง 10 ประเภท ได้แก่ ห้างสรรพสินค้า โรงแรม ร้านอาหาร ไนท์คลับ ดิสโกเธค ผับ หรือบาร์ สนามกีฬา ยอร์ช และครูซซึ่งคลิบ สถานที่เล่นเกม สระว่ายน้ำและสวนน้ำ สวนสนุก พื้นที่สำหรับส่งเสริมวัฒนธรรมไทยและสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) และกิจการอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการนโยบายประกาศกำหนด

เพดานอัตราค่าธรรมเนียม การขอรับใบอนุญาต ครั้งละ 100,000 บาท ใบอนุญาตครั้งแรก ฉบับละ 5,000 ล้านบาท และรายปี ปีละ 1,000 ล้านบาท ใบอนุญาต (ต่ออายุ) ฉบับละ 5,000 ล้านบาท และรายปี ปีละ 1,000 ล้านบาท ใบแทนใบอนุญาต ฉบับละ 100,000 บาท ส่วนค่าเช่าสถานประกอบการกาสิโนของผู้มีสัญชาติไทย ครั้งละ 5,000 บาท ทั้งนี้สำนักงานกำกับการประกอบสถานบันเทิงครบวงจรจะมีรายได้จากเงินอุดหนุนค่าธรรมเนียมต่างๆ และค่าเช่าของคนไทย โดยเมื่อหักค่าใช้จ่ายแล้วให้นำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน

บทเรียนกาสิโนจากประเทศเพื่อนบ้าน

ประเทศในเอเชียที่อนุญาตให้มีการจัดตั้งกาสิโนมีหลายประเทศ เช่น สิงคโปร์ มาเก๊า ฟิลิปปินส์ กัมพูชา ลาว บางประเทศสามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และได้รับประโยชน์จากกาสิโน แต่หลายประเทศกลับประสบความล้มเหลวในด้านนโยบายและการบริหารจัดการ จนสร้างปัญหาด้านสังคมและเศรษฐกิจมากมาย การศึกษาเปรียบเทียบนโยบายกาสิโนของประเทศเหล่านี้ จะช่วยให้ไทยสามารถเรียนรู้จุดแข็ง จุดอ่อน และปรับนโยบายกาสิโนของไทยให้ลดผลกระทบในทางลบได้ดีขึ้น ดังนี้

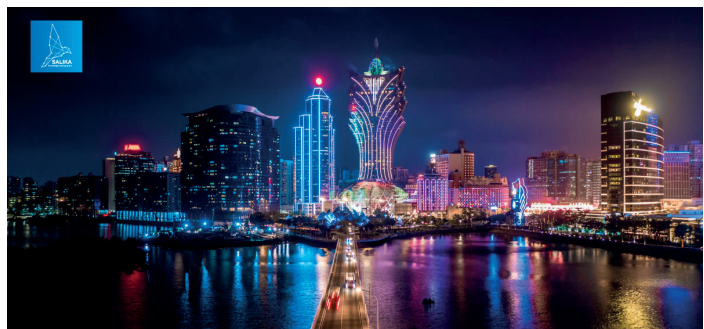
Marina Bay Sands, สิงคโปร์

ที่มา: www.visitsingapore.com/th

มาเก๊า, ฮองกง

ที่มา: thematter.co/social/macao-macanese-cuisine/85606

ปอยเปต, กัมพูชา

ที่มา: <https://www.thairath.co.th/news/foreign/2811595>

- 1 **สิงคโปร์** เป็นตัวอย่างที่ดีของการจัดการกาสิโนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยรัฐบาลอนุญาตให้มีกาสิโนเพียงสองแห่งคือ Marina Bay Sands และ Resorts World Sentosa ซึ่งดำเนินการโดยบริษัทระดับโลก นโยบายของสิงคโปร์เน้นการควบคุมอย่างเข้มงวดเพื่อป้องกันปัญหาสังคม เช่น การพนันเกินตัว และการใช้กาสิโนเป็นเครื่องมือดึงดูดนักท่องเที่ยวคุณภาพสูง จุดแข็งของสิงคโปร์คือโครงสร้างพื้นฐานที่ทันสมัย ความปลอดภัยสูง และการผสมผสานระหว่างกาสิโนกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ อาทิ ศูนย์การค้า โรงแรมหรู¹¹

2 มาเก๊า ได้รับการขนานนามว่า “ลาสเวกัสแห่งเอเชีย” เนื่องจากเป็นศูนย์กลางการพนันที่ใหญ่ที่สุดในโลก มาเก๊ามีนโยบายเปิดเสรีด้านการพนันและดึงดูดนักลงทุนต่างชาติ โดยเฉพาะจากบริษัทกาสิโนในสหรัฐอเมริกาและฮ่องกง จุดแข็งของมาเก๊าคือประวัติศาสตร์อันยาวนานในอุตสาหกรรมกาสิโน และการเป็นเขตปกครองพิเศษของประเทศจีนที่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินการพนันได้อย่างถูกกฎหมาย¹²

3 ฟิลิปปินส์ มีนโยบายส่งเสริมกาสิโนผ่านการสร้าง Entertainment City ในเมืองมะนิลา ซึ่งเป็นโครงการขนาดใหญ่ที่รวมกาสิโน โรงแรม และแหล่งบันเทิงอื่นๆ เข้าด้วยกัน จุดแข็งของฟิลิปปินส์คือค่าแรงที่ต่ำและความหลากหลายของกิจกรรมท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี¹³

4 กัมพูชา อนุญาตให้มีการเปิดกาสิโนอย่างเสรีในเขตเศรษฐกิจพิเศษ เช่น เมืองโพลินและชายแดนไทย-กัมพูชา โดยเฉพาะที่เมืองปอยเปต ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวพำนัที่สำคัญ อย่างไรก็ตาม การขาดการควบคุมที่เข้มงวดส่งผลให้เกิดปัญหาสังคม¹⁴ เช่น การฟอกเงิน การค้ำมนุษย์ และการพนันผิดกฎหมาย นอกจากนี้ รายได้จากกาสิโนส่วนใหญ่ไม่ได้กระจายสู่ประชาชนทั่วไป แต่กลับตกอยู่ในมือของกลุ่มนักธุรกิจและนักการเมืองที่เกี่ยวข้อง จุดอ่อนของกัมพูชาคือการขาดโครงสร้างพื้นฐานที่เพียงพอและระบบกฎหมายที่อ่อนแอ ทำให้ไม่สามารถจัดการกับผลกระทบทางสังคมและเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5 ลาว มีกาสิโนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ เช่น สะหวันนะเขต และบ่อเต็น ซึ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวจากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ไทย เวียดนาม อย่างไรก็ตาม นโยบายของลาวขาดความชัดเจนและไม่มีการควบคุมอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้เกิดปัญหาการพนันเกินตัวในหมู่ประชาชนท้องถิ่นและการละเมิดกฎหมาย เช่น การลักลอบพนัน การคอร์รัปชัน¹⁵ นอกจากนี้ รายได้จากกาสิโนส่วนใหญ่ยังไม่ถูกนำไปพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน แต่กลับถูกไปใช้เพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวของกลุ่มผู้มีอำนาจ

สำหรับไทย การถอดบทเรียนจากประเทศเพื่อนบ้านจะให้คำตอบว่า การอนุญาตให้มีกาสิโนอาจมีทั้งประโยชน์และโทษ ขึ้นอยู่กับนโยบายและการจัดการของรัฐบาล หากพิจารณาจากประสบการณ์ของสิงคโปร์ มาเก๊า ฟิลิปปินส์ ที่ประสบความสำเร็จจากการควบคุมกาสิโนอย่างเข้มงวด และใช้เป็นเครื่องมือกระตุ้นเศรษฐกิจและท่องเที่ยว ประเทศไทยอาจได้รับประโยชน์ในลักษณะเดียวกันหากมีการควบคุมอย่างมีประสิทธิภาพในด้านรายได้และการจ้างงาน จากการท่องเที่ยวและภาษีให้รัฐบาล รวมถึงสร้างงานในอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยกาสิโนสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติ โดยเฉพาะจากจีน และกลุ่มประเทศอาเซียน ด้านการลงทุน การอนุญาตให้มีกาสิโนอาจดึงดูดนักลงทุนต่างชาติและส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ เช่น เมืองชายแดน หรือเขตท่องเที่ยว

ในทางกลับกัน นโยบายและการจัดการที่ขาดประสิทธิภาพ อาจทำให้กาสิโนในไทยส่งผลเสียได้มาก โดยเฉพาะปัญหาสังคม การพนันอาจนำไปสู่ปัญหาต่างๆ เช่น การติดพนัน หนี้สิน อาชญากรรม หากขาดการควบคุมที่เข้มงวด ปัญหาการคอร์รัปชัน การจัดการกาสิโนอาจถูกใช้เป็นเครื่องมือในการหาผลประโยชน์ส่วนตัวของนักการเมืองและผู้มีอิทธิพล หากขาดความโปร่งใส และส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรม เนื่องจากกาสิโนอาจขัดกับค่านิยมทางศาสนาและวัฒนธรรมของไทย ซึ่งเน้นความพอเพียงและความเรียบง่าย ดังนั้น หากไทยต้องการประสบความสำเร็จในการจัดตั้งกาสิโน ถูกกฎหมาย ไทยต้องเน้นการควบคุมกาสิโนอย่างเข้มงวด รัฐบาลต้องมีกฎหมายและมาตรการที่ชัดเจนเพื่อป้องกันปัญหาสังคมและคอร์รัปชัน มุ่งกระจายผลประโยชน์และรายได้จากกาสิโน เพื่อนำไปพัฒนาประเทศและชุมชนอย่างยั่งยืน ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนก่อนตัดสินใจ

ข้อมูลจากงานศึกษา: สังคมไทยได้และเสียอะไรจากกาสิโนถูกกฎหมาย?

รายงานผลการพิจารณาศึกษาเรื่องการเปิดสถานบันเทิงครบวงจรของคณะกรรมการการวิสามัญฯ ชี้ให้เห็นผลเชิงบวกของสถานบันเทิงแบบครบวงจร ที่ทำให้อัตราการว่างงานของคนในพื้นที่ลดน้อยลง เพราะเกิดการจ้างงานมากขึ้น ประชาชนหันไปพึ่งการพนันที่ผิดกฎหมายน้อยลง ทำให้ปัญหาต่างๆ เช่น อัตราการเกิดอาชญากรรมและอัตราการทำตัวตายลดลง นอกจากนี้ยังมีการยกตัวอย่างกรณีศึกษาจากประเทศสิงคโปร์ ที่สถานบันเทิงครบวงจรช่วยดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศกว่า 300,000 ล้านบาท เกิดการจ้างงานที่มีรายได้สูงมากกว่า 20,000 ตำแหน่ง เพิ่มรายได้จากภาคการท่องเที่ยวมากกว่าร้อยละ 47.0 และเพิ่ม GDP ประมาณร้อยละ 2.0 คิดเป็นมูลค่ากว่า 240,000 ล้านบาท

นายเผ่าภูมิ โรจนสกุล รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลังชี้แจงว่า มี 5 บริษัทยักษ์ใหญ่จากต่างประเทศสนใจลงทุนสถานบันเทิงครบวงจร-กาสิโนในไทย ประกอบด้วย กลุ่ม Las Vegas Sands Corporation กลุ่ม Wynn Resorts กลุ่ม Caesars Entertainment กลุ่ม Hard Rock Cafe ที่เป็นบริษัทสัญชาติอเมริกา และกลุ่ม MGM China Holdings Limited ที่มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่มาเก๊า ส่วนของกลุ่มทุนไทยมีอย่างน้อย 4 กลุ่มที่สนใจลงทุนได้แก่ 1) กลุ่ม UTA หรือบริษัทอู่ตะเภา อินเตอร์เนชั่นแนล เอวิเอชัน จำกัด 2) กลุ่มซีพี 3) กลุ่มเดอะ มอลล์กรุ๊ป และ 4) ราชตฤณมัยสมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ที่ได้เสนอแนวคิดโครงการ “The Royal Siam Haven” มูลค่าการลงทุนกว่า 2 แสนล้านบาท¹⁶

ที่มา: www.youtube.com/watch?v=fDhr9AeAgnw

ศูนย์พยากรณ์เศรษฐกิจและธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ได้ทำการสำรวจผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการเปิดสถานบันเทิงครบวงจร ที่มีต่อเศรษฐกิจไทยพบว่า¹⁷ จะสามารถดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติมูลค่าไม่ต่ำกว่า 100,000 ล้านบาท/แห่ง เพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวและรายได้ของธุรกิจ สถานบันเทิงครบวงจร รวมทั้งเกิดการจ้างงานและเพิ่มรายได้ให้กับรัฐบาล ในอีกด้านหนึ่ง ผลกระทบทางลบที่จะตามมา คือการสร้างความปลอดภัยทางรายได้ที่กระจุกตัวอยู่ในกลุ่มกาสิโน/กลุ่มนายทุน กระทั่งต่อภาระหนี้สินครัวเรือนและปัญหาจากการเสพติดการพนัน รวมทั้งเป็นการเร่งการเติบโตของธุรกิจผิดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพนัน

ปัญหาอีกประการของการเกิดขึ้นของกาสิโน คือ อาชญากรรมข้ามชาติ และธุรกิจผิดกฎหมายที่มาพร้อมกับกาสิโน ในประเทศเมียนมา พบว่า มีกาสิโนถึง 15 แห่งกระจายอยู่ตามเมืองต่างๆ ภายใต้ฉากหน้าของการทำธุรกิจกาสิโน ถูกกฎหมาย แต่กลับพบกลุ่มทุนจีนสีเทาที่หลบหนีคดีจากจีนเข้ามาทำธุรกิจผิดกฎหมายจำนวนมาก ทั้งแก๊งคอลเซ็นเตอร์และพนันออนไลน์ ส่วนในประเทศไทยมีรายงานข่าวว่า อาณาจักรคิงโรมันส์ที่ก่อตั้งโดยนักธุรกิจชาวจีนที่ชื่อจ้าวเหว่ย ได้กลายเป็นศูนย์กลางอาชญากรรมข้ามชาติ โดยหนึ่งในธุรกิจหลักคือการค้ายาเสพติด¹⁸

รายงานศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย¹⁹ ระบุว่า แม้การมีกาสิโนขนาดใหญ่จะช่วยให้เกิดการจ้างงานขนาดใหญ่ และกระตุ้นการท่องเที่ยว แต่ในความเป็นจริงผู้มีบทบาทหลักในการลงทุนและได้รับผลประโยชน์อย่างมหาศาลจากกาสิโนคือกลุ่มทุนจีน โดยธุรกิจการพนันล้วนเกี่ยวพันกับผู้มีอิทธิพลและธุรกิจสีเทาอื่นๆ ยกตัวอย่างกรณีของลาว บริเวณสามเหลี่ยมทองคำเป็นพื้นที่ภายใต้อิทธิพลของนายเจ้าเหว่ย ผู้อยู่เบื้องหลังธุรกิจสีเทาต่างๆ ในภูมิภาคอาเซียน หรือกรณีกัมพูชาบริเวณปอยเปตและสีหนุวิลล์ ได้กลายเป็นฐานของขบวนการอาชญากรรมข้ามชาติจีน มีการหลอกลวงคนเข้าไปทำงานผิดกฎหมาย หลอกให้ลงทุนออนไลน์ เกิดขบวนการค้ามนุษย์ และค้าประเวณี ศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน ได้เสนอว่าการปราบปรามการพนันผิดกฎหมายและธุรกิจสีเทาในไทยมีความจำเป็น และเป็นเรื่องเร่งด่วนกว่าการจัดตั้งกาสิโนที่ถูกกฎหมาย เพราะหากให้ทุนจีนสีเทาขยายตัวขึ้นผ่านกฎหมายการอนุญาตให้มีกาสิโนถูกกฎหมาย ประเทศไทยจะกลายเป็นฐานในการประกอบอาชญากรรมข้ามชาติรายต่อไป

ภาคประชาสังคมร่วมคัดค้านกาสิโน

เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2567 เครือข่ายภาคประชาสังคมจาก 16 จังหวัด ได้เดินทางไปยังจุดหมายต่อ กมธ. สถานบันเทิงครบวงจรฯ สภาผู้แทนราษฎร โดยแสดงความเป็นกังวลว่า การจัดตั้งสถานบันเทิงครบวงจรและกาสิโนควรดำเนินการอย่างรอบคอบและรัดกุม²⁰ ทางเครือข่ายภาคประชาสังคมได้มีการสอบถามความเห็นจากประชาชนจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 2,716 ราย พบว่า ร้อยละ 85.6 ไม่เห็นด้วยให้มีกาสิโนมาเปิดในจังหวัดหรือใกล้ชุมชนของตนเอง ขณะที่ร้อยละ 88.9 ไม่เชื่อมั่นว่าภาครัฐจะสามารถดูแลธุรกิจผิดกฎหมายที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับแหล่งพนันได้ สอดคล้องกับข้อมูลจากผลสำรวจความเห็นเรื่องกาสิโนครบวงจร โดยศูนย์พยากรณ์เศรษฐกิจและธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย พบว่า มีผู้ไม่เห็นด้วยมากที่สุดที่ร้อยละ 41.6 ในขณะที่มีผู้เห็นด้วยมากที่สุดกับการเปิดสถานบันเทิงครบวงจรอยู่ที่ร้อยละ 2.7²¹

ภาควิชาการได้มีการจัดเสวนาหัวข้อ “ถึงเวลากาลิโนไทย? มองปัจจุบัน ฝันถึงอนาคต” เมื่อเดือนเมษายน 2567²² ผศ. ดร.ชิตตะวัน ชนะกุล จากคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กล่าวว่า การมีกาสิโนถูกกฎหมายอาจจะทำให้เศรษฐกิจกระเตื้องได้สั้นๆ แต่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาว รวมทั้งการที่ภาครัฐขับเคลื่อนนโยบายนี้โดยพยายามใช้กรณีศึกษาของประเทศสิงคโปร์ แต่ในแง่ของการบังคับใช้กฎหมายสิงคโปร์อยู่ลำดับ 1 ของโลกด้วยคะแนน 9.0 ส่วนไทยการบังคับใช้กฎหมายได้คะแนนเพียง 5.5 เท่านั้น ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดทางด้าน พญ.มธุรดา สุวรรณโพธิ์ ได้กล่าวว่า องค์การอนามัยโลกได้กำหนดให้ การเสพติดการพนันเป็นโรคชนิดหนึ่ง โดย 2 ใน 10 ของคนที่เล่นการพนันต้องมาพบแพทย์เพื่อบำบัด เพราะไม่สามารถเอาตัวเองออกจากวังวนนี้ได้ ขณะที่กระทรวงสาธารณสุขได้สั่งยาสำหรับการรักษาโรคติดการพนันที่มีคนเข้าถึงบริการกว่าหลักแสนคนในปัจจุบัน ดังนั้นการนำกาสิโนถูกกฎหมายมาเพื่อแก้ปัญหาการพนันผิดกฎหมาย ถือเป็นสิ่งที่ท้าทายเป็นอย่างยิ่ง

รศ. ดร.นวลน้อย ตรีกาญจน์ ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน ได้ให้ข้อเสนอว่า หากประเทศไทยจะมีกาสิโนถูกกฎหมายได้นั้น สังคมไทยจำเป็นต้องมีการวางโครงสร้างพื้นฐานมารองรับให้ดีที่สุดก่อน²³ ต้องมีระบบการช่วยเหลือผู้ติดพนันหรือผู้ได้รับผลกระทบ รวมทั้งระบบควบคุมดูแลไม่ให้คนใช้บริการมากเกินไปและไม่ใช้กลุ่มเปราะบาง รวมทั้งต้องมีระบบการรณรงค์ให้ความรู้แก่ผู้คนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะในพื้นที่ที่รัฐอนุญาตให้ไปตั้งกาสิโน ต้องมีเวทีให้ชุมชนได้มีโอกาสทำความเข้าใจถึงข้อดีและข้อเสีย นอกจากนี้สิ่งที่รัฐต้องจัดทำก่อนการอนุญาตให้กาสิโนถูกกฎหมาย คือต้องไม่ทำให้กาสิโนมีความสัมพันธ์เชิงโยงกับองค์กรอาชญากรรมทั้งในและระหว่างประเทศ และต้องมีหน่วยงานกำกับดูแลกิจการการพนันที่มีความน่าเชื่อถือ²⁴ ยกตัวอย่างเช่นในประเทศสิงคโปร์ มีหน่วยงานอย่าง Casino Regulatory Authority of Singapore (CRA) ที่ทำหน้าที่กำกับดูแลธุรกิจการพนันในสิงคโปร์ โดยตรวจสอบการกระทำผิดกฎหมายในกาสิโน รับเรื่องร้องเรียน สืบสวนสอบสวน และระงับข้อพิพาทระหว่างผู้เล่นกับผู้ให้บริการ รวมทั้งจัดสรรรายได้ร้อยละ 17 เข้ากองทุนลดผลกระทบจากการพนันที่ดูแลโดย National Council on Problem Gambling (NCPG) ที่มีผู้เชี่ยวชาญจากนักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ นักกฎหมาย และนักวิชาการด้านสังคมศาสตร์ ให้ความรู้ต่อสาธารณะเกี่ยวกับความเสี่ยงของการพนัน และสร้างระบบบริการให้คำปรึกษาและบำบัดรักษาแบบครบวงจร

ความท้าทายของประเทศไทย คือแม้ว่าจะมีกลไกลดผลกระทบจากการพนันอยู่แล้วแต่ยังไม่เพียงพอ ยังขาดหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบดูแล รวมทั้งขาดแคลนบุคลากรและงบประมาณที่จะนำมาทำงานดังกล่าว ซึ่งหากมีการอนุญาตให้มีการกาสิโนถูกกฎหมาย ก็จำเป็นต้องจัดสรรเงินรายได้จากธุรกิจดังกล่าวเข้ามายังกองทุนเพื่อลดผลกระทบจากการพนัน การมุ่งเรื่องรายได้เข้ารัฐไม่ใช่แนวทางที่เหมาะสมในขณะนี้ เนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีข้อมูลที่มากพอในการวิเคราะห์ต้นทุนทางเศรษฐกิจและต้นทุนทางสังคม เพื่อนำมาใช้ในการตัดสินใจว่าควรจะทำให้การพนันถูกกฎหมายหรือไม่

บทส่งท้าย

แม้อุตสาหกรรมสถานบันเทิงครบวงจรจะมีมูลค่ามหาศาล และสามารถสร้างรายได้จำนวนมากให้กับประเทศไทยและรัฐบาลไทย แต่ก็ต้องแลกมาด้วยผลกระทบทางสังคมหลายด้าน เช่น ปัญหาการติดพนันของประชาชน การแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานบันเทิง การเป็นแหล่งฟอกเงินของธุรกิจผิดกฎหมาย ปัญหาด้านสุขภาพจิตของคนในสังคม การสูญเสียระบบนิเวศจากการก่อสร้างสถานบันเทิงขนาดใหญ่ และปัญหานี้ภาคครัวเรือนที่จะตามมา บทเรียนของกาสิโนในประเทศเพื่อนบ้านของไทย อาจเป็นอุทธาหรณ์ให้ประเทศไทยต้องถูกคิดว่าควรเสี่ยงกับการแพร่ขยายของกลุ่มทุนสีเทาที่มาพร้อมกับกาสิโน และปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ จนอาจทำลายธุรกิจท่องเที่ยวของไทยในระยะยาวหรือไม่ แต่ถ้าวางแผนอย่างรอบคอบที่จะเดินหน้าในการจัดตั้งกาสิโนถูกกฎหมาย ก็จำเป็นต้องดำเนินการตามข้อสังเกตในรายงานพิจารณาศึกษาเรื่อง การเปิดสถานบันเทิงครบวงจรว่า ควรมีความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในการศึกษาผลกระทบของการเปิดสถานบันเทิงครบวงจรอย่างละเอียดรอบด้าน จัดตั้งหน่วยงานกำกับดูแลกิจการการพนันที่มีความน่าเชื่อถือ เป็นอิสระและโปร่งใส ดังเช่นประเทศสิงคโปร์ จัดตั้งกองทุนลดผลกระทบจากการพนัน เพื่อให้ความรู้ถึงความเสี่ยงของการพนัน จัดโครงการ/กิจกรรมเพื่อลดความเสี่ยงให้กับบุคคลที่อาจเข้าสู่การพนันได้ง่าย เช่น กลุ่มผู้มีปัญหาด้านสุขภาพจิต เยาวชน และกลุ่มผู้สูงอายุ และสร้างระบบบริการ และบำบัดรักษาแบบครบวงจร